

MALE NOVICE.

Ishajajo vsak torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne. — Posamezne številke 20 v. — Po pošti se list ne pošilja.

Nemci in Renner o Mariboru.

Nemško avstrijski listi vseh prikrojev, strank in struj vzdihujejo na razvalinah svoje republike in pošiljajo preko svojih mej obupne jeremiade na od Jugoslovanov baje s krivično silo od generala Maistra zasedeni Maribor. Oh ta Maribor, ta prastara nemška trdnjava, padla je v slovenske roke le vsled nemškega človekoljubja, ki si pač ni hotelo omadeževati svojih nedolžnih rok s prelivanjem človeške krvi. Nemci so računali pri odhodu nemškega vojaštva in pri razorožitvi svojih Volksverovcev, da bodo Slovenci itak spoznali popolno nemško lice Maribora in ga izročili prostovoljno Nemški Avstriji. Maister in slovenska vlada pa so ukrenili drugače, tako je ostalo in se priznalo tudi v Parizu, da bo odslej slovenski Maribor trdnjava in branik ne proti Slovincem, ampak proti Nemški Avstriji. Ti nemški vzdih in vzkliki po izgubljenem Mariboru so stisnili srce nemško-avstrijskega državnega kancelarja Rennerja, ki se je izjavil pri drugem predlogu mirovne pogodbe, češ, sedanja omejitev Štajerske je nesprejemljiva od strani Nemcev. Mogoče še, nadaljuje Renner, da bode entanta prav v zadnjem trenutku spoznala krivice, ki jih je napravila Nemški Avstriji z odtrganjem Maribora in ukrenila drugače v prilog Nemcem. Ako bi se pa drznili v Parizu vztrajati pri dosedanji priklopitvi nemško-mislečega Maribora k Jugoslaviji, pa bo nemška domovina prisiljena poseči po samoodpomoči za osvoboditev krivično zaslužajenih bratov. Le za prav zadnji košček Spodnjega Štajerja je po Rennerjevem mnenju že tudi nasilna samoodpomoč Nemške Avstrije zamujena. Tako Renner, nemško časopisje in vsi Nemško-Avstrijci za odrešitev po Slovincih zasedenega Maribora in proti vsem Jugoslovanom. To je stremljenje in hrepenenje onih Nemcev, ki želijo po poročilih „Marburgerice“ prijateljskih stikov in odnošajev sosednimi Jugoslovani. Pa cela Jugoslavija se zaveda, da bodo Nemci po lakoti in pomanjkanju prisiljeni tudi brez Maribora stopiti v krog prijaznosti z bogato Jugoslavijo. Glad in gospodarski položaj Nemške Avstrije bodeta izbila še sedaj bahavim Nemcem pregrešne želje po zaslužjenem Mariboru, katerega so pa že odrešili Slovenci za vedno!

Slovenci širite naše liste!

Nekaj o slovenščini v mariborski stolnici.

V javnost hvalevredno povedano in najnovejše dejstvo je, da so začeli pri naši stolni cerkvi nameščeni mlajši g. duhovniki one molitve po tihi sv. maši moliti v materinskem — slovenskem jeziku. Doslej je valpetovala v stolnem hramu božjem pri vseh opravilih poleg ritualno predpisane latinščine v govoru, molitvi ter petju — blažena nemščina. Pelo se je doslej v tej cerkvi jugoslovanski ob preobilici udeležencev samo dvakrat. Kako lahko ganljivo so doneli ti glasovi po obširnih prostorih, so pa našli tudi odmev v srcih vseh poslušalcev. Od že omenjenega rajskega petja naprej pa je utihnil in zamrl jugoslovanski glas v tej cerkvi. Govori, moli, poje in navdušuje se za nauk in katoliško krščanski živelj v nemškem jeziku, in še to ne kristjanom, ne ljudem, ampak skoro le gluho-nemim stenam. Priznamo, da zaslužijo tudi Nemci v Mariboru božjo besedo v svojem jeziku in to tudi v stolnici. Saj uživa nemško mestno prebivalstvo celo v slovenski — frančiškanski baziliki svoje pravice v dvakratni nemški pridigi vsako nedeljo ter praznik.

Naša dolžnost pa je, da si dovolimo na za to odgovorno mesto vprašanje: Ali je ta cerkev, ki glavari izključno slovenski škofiji, samo za mariborske Nemce ali tudi za Slovence iz mesta in sploh cele škof. vladikovine? Bi li ne bilo sedanjim novim razmeram prikladno, ne, božje in človeško pravično, ako bi se zjutraj, ali pri poznem opravilu, pa tudi pri popoldnevnem krščanskem nauku privoščila slovenskim poslušalcem, ki se udeležujejo vseh pobožnosti v pretežni večini, beseda božja v — slovenščini? Koliko slovenskih škofljanov poseča vsaka nedeljo in praznik stolno cerkev, kjer pa udarjajo na njih narodna ušesa nerazumljivi zvoki pri nas v Jugoslaviji ne več uradno priznanega jezika. Povsod v Mariboru je že obhajala naša mila slovenska beseda svoj slovesni vhod, le v naši od slovensko narodne duhovščine oskrbovani stolnici se jej trdovratno zakrjujeno zapira in menda celo prepoveduje vsak javni izgovor ter odmev. Če bi slučajno prestopil kak pobožen Francoz ali Italjan od teh pri nas v Mariboru bivajočih misij cerkveni prag stolnice, bi pač lahko mirne vesti sporočil konferenclarjem v Pariz: Maribor je res nemška last, saj gospodari v cerkvi slovenskega vladike že

po več mesečnemu zasedenju Maribora od Jugoslavije izključno le — nemški jezik. Prizadeti, poslušnite naš opomin, podelite tudi mariborskim Slovencem v stolnici materinske pravice, katere zahtevamo in tirjamo po božjem in človeškem pravu!

Ulična imena v Mariboru.

(Dalje.)

Reitergasse: Jezdarska ulica? Mutatis mutandis velja, kar sem rekel o Getreidegasse.

Končno še kratka opazka zastran mestnih okrajev. Imena drugih okrajev oziroma predmestij bi pustil; torej: Notranje mesto, Koroško, Magdalensko, Meljsko predmestje; le Grazervorstadt bi prekrstil v „Slovenjegoriško predmestje“.

Poprava tiskovne pomote. Stati ima: „Jožeta Vošnjaka ulica“, ne pa „Jožeta-Vošnjaka ulica“; vezaj ima torej odpasti. Pač pa je pisati „Jože-Vošnjakova ulica“ (z vezajem). M.

* * *

Glede novih uličnih imen, zlasti v Magdalenskem predmestju, smo dobili od druge strani še te-le predloge:

Cerkveni trg naj se imenuje: Magdalenski trg. Tako se je ta trg imenoval do leta 1911. Takrat so novemu trgu pred mostom dali ime Magdalenski trg, Magdalenskemu pa Cerkveni trg. Pozneje so Magdalenski trg prekrstili v cesarja Viljema trg in Magdalenskega trga nimamo ne tu ne tam. — Za prostor okoli Magdalenske cerkve je označba: Magdalenski trg gotovo primernejša, ker več pove kakor pa splošna označba Cerkveni trg.

Vsled novega mosta in novega trga, ki je tamkaj nastal, pa tudi za „izhodišče“ ulic ni več merodajen stari most, ampak novi. Prejšnja Berg-ulica je po novem trgu (kralja Petra trg) ločena v dva dela, in se skoraj več ne pozna, da sta ta dva dela tvorila kedaj samo eno cesto. Zato se naj del te ceste, ki drži na levo, imenuje Ptujška cesta (če je sploh to ime na mestu; bolje bi bilo, da Pobrežka cesta obdrži svoje ime ali pa se naj imenuje Kaznišniška cesta — ker Ptujška cesta se imenuje že itak ona (če tudi ne spada v mesto), ki se po njej skoz težno res pride v Ptuj), desni del pa se naj imenuje Ruška cesta.

Ravno tako se naj Tržaška cesta ne začne pri starem mostu, ampak na vrhu pri kralja Petra trgu, kjer je sedaj „Reichstraße“.

Vse, kar leži v jami med Dravo in dosejajno Berg-cesto (to je: od gostilne pri „Zlatem zvoncu“ pa do gostilne Nendl) se lahko imenuje Klanc.

Tudi Frankopanova cesta bi se naj začela pri kralja Petra trgu, šla po Rich. Wagnerjevi ulici in Franz-Josefstraße do kadetnice, ker to je sedaj glavna cesta, tukaj bo šel tudi tramvaj.

In košček prejšnje Tržaške ceste od gostilne Nendl do Reichsstraße, naj se najde novo ime

(mogoče Bolnišniška cesta) ravno tako za košček Franz-Josefstraße od gostilne pri Zlatem Zvoncu do policijske stražnice (mogoče Poštna ulica, ker je v tej ulici pošta 3). — Splošno mora namreč tukaj obveljati načelo, da je nov trg izhodišče, od koder peljejo ceste na vse strani: Tržaška cesta, Frankopanova cesta, Ruška cesta in Ptujška (ali Kaznišniška) cesta.

(Konec prihodnjic.)

Razne novice.

Dr. Valentin Rožič in trgovec Jožef Renko sta pobegnila iz internacije v Gmundnu na Zgornjem Koroškem in po tri dnevem potovanju došla srečno v varni objem Jugoslavije.

Velik plen v Špilju. Iz Špilja nam poročajo: Vrli slovenski finančni stražniki v Špilju so dne 6. avgusta v osebnem vlaku števil. 38 v vozu I. razredu raplenili zlatnikov v vrednosti 88.820 frankov v zlatu. Straža je zaplenila v istem vlaku od nekega Franca Bajt iz Pleternice v Slavoniji 105 bankovcev po 1000 rubljev. Skupna vrednost zaplenjenega denarja znaša nad 2 milijona K. Čestitamo finančni straži k temu srečnemu lovu. — Pri tej priliki vprašamo slavno orožništvo v Špilju, kako je dovoljeno, da smeta n. pr. mesar Stelzer in Kaschl v Špilju ter gostilničar Tausendschön in drugi nemški bogataši iz Štrasa voziti z vozovi poljubno čez špiljski most? Okrajno glavarstvo pa vprašamo, ali mu je znano, da špiljska mesarja koljeta vsak teden vsak po 3—5 glav goveje živine ter večje število telet in svinj? Ali rabi špiljsko gnezdo samo toliko mesa? Kam gre ostala količina?

Rumunski kralj v Budimpešti. Iz Bukarešte se poroča, da je rumunski kralj Ferdinand dne 5. avgusta odpotoval v Budimpešto. Za njegov sprejem so se na vseh progah vršile velike priprave.

696 smrtnih obsodb na Madžarskem. Po zanesljivih poročilih iz Budimpešte je bilo v dobi strahovlade Bele Kuna t. j. v 4 mesecih izvršenih na Madžarskem 696 smrtnih obsodb. Premoženje, katero so zasegli tem usmrčenim in tudi drugim osebam, znaša nad 3 milijarde kron.

Volitve na Madžarskem. Nova madžarska vlada si prizadeva sestaviti vlado, v kateri bodo sodelovale vse politične stranke. V to svrhu namerava v najkrajšem času razpisati nove volitve.

Ententine čete zasedejo vso Madžarsko. Iz Pariza se dne 4. avgusta poroča, da bodo ententine čete do sklepa miru zasedle Budimpešto in sploh vso Madžarsko.

Italija v dolgovi. List „Secolo“ javlja, da znaša po zanesljivi cenitvi celokupno narodno premoženje Italije 230 milijard lir. Do 1. julija 1919 so znašali državni dolgovi Italije 100 milijard lir. Oddaja premoženja bo vrgla državi 30 milijard lir, Nemška Avstrija in Madžarska ji pa morata plačati 50 milijard lir.

Ker smo izpraznili Celovec na povelje iz Pariza, nas misli entanta za to morebitno izgubo odškodovati v obmejnih vprašanjih na Štajerskem, Hrvaškem, Madžarskem in v dolini Mure. Bomo še le videli, bodo se li te napovedi angleških listov udeležile.

Samomor radi nesrečne usode Nemške Avstrije je izvršil avstrijski konzul Maurice v Curihu. Tudi njegova soproga si je z njim vred končala življenje.

Vojaki ustrelili lastnega generala. V Kišinevu na Ruskem so vojaki ustrelili svojega lastnega poveljnika generala Poperoka.

Vojni vjetniki jedo človeško meso. Na Dunaju je bil jeseni 1918 umorjen ruski vojni vjetnik. Na stegnu mu je manjkalo meso. Odrezal si ga je drug vjetnik in ga pojedel. Tako dobro se je godilo ruskim vjetnikom med Nemci! (Po „Grazer Volksblattu.“)

Nemci iz Spodnje Murske doline hujskajo po časnikih za javni odpor in upor zoper določitev mej med Jugoslavijo in poklapano Nemško Avstrijo. Nesramno izivaje trobijo v listih, da se jih namerava predati, nje narod kulture, balkanskim krvolokom Srbom. Kaj tacega ne morejo dopustiti Nemci, ker ne živijo in ne tavajo več po nočni temi in srednjega veka. Svojo državno pripadnost si hočejo določiti sami po vzgledu sobratov iz Koroškega. (To jih zna varati.) V Parizu določene meje ne smejo nikakor obveljati, če bi se zarotili zoper nje tudi vse peklenške moči in sile. „Nemci, bodite pripravljeni!“, kliče „Grazer Tagblatt“, ne podpišite mirovne pogodbe, katera nas izroča v roke Balkanu! Pomagali si bomo sami, dan naše osvete in obračuna bo grozen! Zbit liki turška zastava, poteptan v zemeliski prah zančevanja in obsodbe od kulturnih narodov vesoljnega sveta, se še upa Nемец groziti in napovedovati dan osvete in maščevanja. Te nemške grožnje bi morale zvedeti tudi naše javne oblasti, da izbistrijo glave med nami živečim Nemcem v ponižnosti in pokorščini do prevladujoče Jugoslavije. Nemci nam pretijo s krvno osveto, mi zmagovalci in vladarji pa jih prijemljemo z rokavicami prizazanja. Kedaj bomo nehali, gojiti si smrtno nevarne kače na lastnih prsih!

Na mariborskem magistratu krilati na sredini stropa posvetovalne dvorane mestnega sveta pozlačen golob, ki menda predstavlja samega sv. Duha. Golob drži v kljunu nekaj okroglega, v krempljčku pa zelenkasto lavoriko, simbol miru in sprave. Cela lepa posvetovalnica s nastropnim sv. Duhom vred napravlja na vsakega utis starodavnosti. Torej ta ubogi zlati golob, znak bistroumja mestnih očetov in razsvetljenja iz samih nebes je menda zastoj krožil nad glavami mariborskih vladarjev. Nemških Mariborčanov pač največ ni navdihaval božji, ampak ponajveč sam ta hudi, ki mu pravimo — peklenški duh. Mesto lavorike miru in sprave bi bili lahko Nemci ponjili v golobove krempljčke meč ali pa valpetov bič, s katerima so strahovali Maribor in okolico. No, ta izza dobe vladajočega nemštva po-

dedovani sv. Duh plava sedaj nad mizo posvetovalnice, v kateri se zbira slovenski mestni svet. Naša želja je, da bi se ta pangermanski golob duha in pameti pretvoril v slovenskega, res sv. Duha, ki bi naj razvilitljeval naše nove mestne očete za vero in narodnost. Zlati sv. Duh na magistratu naj ožarja, štiti in varuje naš slovenski Maribor v zlati Jugoslaviji.

Dvoglavi cesarski orli izginjajo. Notri do zadnjega torka je blestel na stolpu mariborskega mestnega rotovža pozlačen habsburški cesarski dvoglavi orel kot viden znak nekdanje moči in slave Habsburžanov, ki je stegal svoje dolge kremplje in zakrivljeni kljun proti slovanskemu jugu. Tudi to pošast je končno zadela zaslužena usoda, sneli so ga raz stolp ter spravili v muzej, kjer bo pričal našim potomcem o minljivosti moči in slave tlačiteljev Jugoslovanov — Habsburžanov in Nemcev.

Kako se dražba na mariborskem trgu. Hodil sem po novem Glavnem trgu v soboto. Videl sem tam kup ljudi. Radoveden stopim bliže. In v začudenje sem opazil, da se vršijo licitacije še vedno po starem kopitu. „Fünfzehn Kronen, wer giebt mehr“, kriči mal možicelj. „Sechzehn“, sechszehn zum ersten, zweiten und dritten“. Ali nima magistrat slovenskih ljudi za vodstvo dražbe starega pohišva?

Slovenske tiskovine — nemško vabilo. Mestni magistrat pošilja Slovincem vabila s sledečim besedilom: „Mestni magistrat, Maribor. Gospod Anton Rubin, Schneider, Schmidergasse No. 10. Maribor, am 3. August 1919. Vabite se dne 7. August 1919 popoldve 3—6 Uhr. Zglasite pri mestnem magistratu, referat Rathausplatz st. 9. I. Stock, Impfangelegenheit. Pozivnico prinesite seboj.“

Mesa je sedaj na mariborskem trgu dovolj. Danes so prodajali mesarji govedino 1 kg po 12 K, svinjsko 17 K in za teletino je bila cena 8 K, a prodajati jo niso hoteli. En mesar je imel na prodaj telečje meso, a ga ni hotel prodajati po 8 K, temveč se je izgovarjal, da je prodal meso že bolnišnici, kar pa seveda ni bilo res. Mesar je očitno čakal, da pride kak gostilničar, da mu plača teletino višje kot je določil magistrat. Tudi najboljše dele govejega in svinjskega mesa prodajajo nekateri mesarji na trgu za 16—18 K prekupcem in hotelirjem. Dunajski železničarji nakupijo vsak dan na trgu več sto kg mesa in ga spravljajo čez mejo. Tržnega nadzornika pozivamo, da podučni na primeren način mesarje na te nedostatke.

Kako pa to? V Špilju so orožniki odvzeli Slovincu, ki ima v občini Klanci svoj dom, pa ima večje posestvo v Št. Jakobu v Slov. gor., voz in konje, dasiravno je imel potrebne izkaznice. Zaplenjene konje pa niso izročili jugoslov. orožniki kakemu Slovincu v oskrbovanje, temveč Südmarkovcu Schollu v Št. Ilju. Kako naj to razumemo?

V Gradcu grozijo uslužbenci tramvaja, da bodo te dni stopili v štrajk. Zahtevajo, da se ugodno odzove na vse zahteve tramvajskih uslužbencev.

„Jugoslaviji“ v tolažbo. Ljubljanska „Jugoslavija“ se strašno čudi, da dobi v Mariboru ulico Tattenbach, a ne dobe je moške, kot Strossmajer, Preradovič, Karadžič, Dušan Silni. Drugič naj pogleda nekoliko natančneje v predlogo, preden kaj napiše. Tako bi videla, da sta bila Preradovič in Strossmajer že v prvotnem načrtu magistratnega odseka in „Male Novice“ so ju predlagale takoj od začetka. Istotako so „Male Novice“ že davno nastopile zoper Tattenbacha, ne da bi jih bilo treba spomniti iz Ljubljane. Tudi Karadžič in Dušan sta v načrtu. Drugič bi prosili, naj nas Ljubljančani spomnijo kaj bolj dejanskega, ne pa, kar je v Mariboru že davno v časopisju in na dnevnem redu.

Mestni šolski svet v Mariboru je v svoji seji dne 28. julija sklenil, razpisati več učiteljskih služb po sedaj odslovljenih nemških učnih osebah. Višji šolski svet je pa dne 4. avgusta izvršitev tega sklepa z ozirom ne odlok z dne 4. aprila 1919, št. 5027 ustavil. To se prizadetim prosilcem naznanja s pripombo, da se bodo sedaj izpraznjena mesta popolnoma začasno, kakor se je to vršilo doslej. M. šol. svet bo na podlagi dosedaj vloženih prošenj predloge za imenovanje stavil višjemu šol. svetu.

Umrli so: Savernik Uršula, Lederergasse 2; Kramberger Tomaž, Gradiška 18; Sitter Franc, Parkstraße 22; Tanegger Ema, grad. Zg. sv. Kungota; Ivan Ploj v javni bolnici; Ivan Fras, Košak 153; Kravos Frančiška v javni bolnici; Stern Josip, Košak 146; Rosman Andrej, Zg. Radvanj 10; Pivec Jurij v javni bolnici; Stojanovič Živojin v vojaški bolnici II.

Sv. maša-zadušnica za umrlega prof. Jož. Cizela bo jutri v petek dne 8. avgusta v tukajšnji frančiškanski cerkvi Matere milosti ob pol 7. uri zjutraj.

Izlet k Ruški koči se vrši v redeljo, dne 10. t. m., na splošno željo. Odhod ob 5. uri zjutraj od dravskega mosta. Pri Sv. Arehu v nedeljo zjutraj sv. maša. Prijatelji Savinjske podružnice SPD ste uljudno vabljeni k obilni udeležbi.

Okrajnemu glavarju dr. Lajnšiču se je posrečilo dobiti tudi za okoliške občine ameriansko pomoč za male otroke.

Člani Splošnega konzumnega društva, Bergulica št. 4, se opozarjajo, da dobijo sladkor za vkuhanje in sicer 1 kg belega za osebo. Ta sladkor dobijo udje iz mesta in okolice.

Učiteljstvo aktivno in v pokoju, se opozarja, da se deli v petek in soboto (8. in 9. avg.) od 2. do 6. ure zvečer olivno olje pri „Društvu jugoslovanskih državnih uslužbencev v Hamerlingovi ulici.

Naše čete zasedejo Prekmurje.

Francosko poslani tvo v Beogradu je obvestilo kraljevsko vlado, da je mirovna konferenca v Parizu definitivno priznala našemu kraljestvu

ozemlje Prekmurja in da je pristalo na to, da to ozemlje takoj zasedejo naše čete.

INSERATI.

POZOR!

Obrtniki, trgovci itd. inserirajte v naših listih, ki so neoporečno najbolj razširjeni slovenski časopisi v Sloveniji!

Med. dr. Vilko Marin

zdravnik za telesne poškodbe, spolne in ženske bolezni, ordinira vsak dan od 11.—12. in od 14.—16. (2.—4) ure v Elizabetini ulici šte. 15, Maribor, Telefon 205.

SUKANEC

(cvirn)

1 klopčič, (špula) 366 m
črn št. 24, 30, 36
bel št. 10, 16, 24, 30, 36
1 klopčič . . . K 6—
1 ducat . . . K 69—

Kom. skladišče

ALOJZIJ GNIUŠEK,

Maribor, Glavni trg št. 6.

Obleke

od preproste do vsakovrstne naj-finejše, domače, dobro in vestno delo, vsake velikosti, izborne kakovosti izdeluje točno in solidno ter prodaja

ALOJZIJ ARBEITER,

Maribor, Dravska ulica št. 15,
(pri starem mostu). 719

Mladi pes,

(volčji) ki sliši na ime „Rolf“ se je zatekel neznanu kam. Odda se proti nagradi pri Rojko, Spodnje Pobrežje.

Stelaže za trgovino kupi takoj. Zerkovska cesta 7, Pobrežje pri Mariboru. 1473

Gramofon dobro ohranjen z 29 ploščami se proda pri g. Kati Renn, Vetrinjska ulica 9. 1456—144

POZOR!

V noči od 5. do 6. avgusta so v Studencih pri Mariboru neki perilji neznanu tatovi ukradli večji sveženj neopranega perila, in sicer rjuh, sraje, namiznih prtov itd. v vrednosti čez 4000 K. Perilo je zaznamovano s SL, ML, RL, JP. Kdor naznani žendarmeriji v Studencih kje se nabaja perilo, dobi pristojno nagrado. 143 b

Izgubil sem v soboto v Mariboru podolgasto žepno šatuljo iz črnega usnja za smodke (viržinke). Kdor jo najde, naj jo odda v uredništvu Malih Novic. Dobi nagrado. 145

Prva slovenska parna pekarna v Mariboru.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem otvoril staro renomirano parno pekarno na Glavnem trgu, št. 9 „Ludovikov dvorec“ in na novo preuredil, tako, da mi je mogoče, večkrat na dan postreči z raznovrstnim svežim pecivom.

Za mnogobrojni obisk se priporoča,

1472—146—275

F. A. Strausgitl.

SENO!

Kupim vsako množino sena za kr. voj. oskrbovališče v Mariboru ter plačam isto takoj, po kakovosti do 30 K za 100 kilogramov.

Ed. Konjedic, Maribor
Koroška cesta 80.